

Strategi- og handlingsplan

for geit

2007 - 2010

Bakgrunn

For å imøtekomme ønsker fra medlemmer/grasrota, og for å få et plandokument å forholde seg til i egen organisasjon, ble det i 2003 laget en egen strategi- og handlingsplan for geit fram til 2010. Strategi- og handlingsplanen for geit 2007-2010 er en oppdatering og revisjon av den opprinnelige planen.

Den reviderte planen har vært på høring hos representantskapets direktevalgte geiterepresentanter, medlemmene i Prosjektrådet for geit og fylkeslaga. Planen er godkjent av styret og vedtatt på landsmøtet 21. -22. mars 2007.

Bakgrunns litteratur

Utredninger, undersøkelser og rapporter som er gjort vedrørende geit, samt NSG sin strategiplan, er i dette dokumentet brukt som referanser (se referanseliste).

Grunnstammen i strategi- og handlingsplanen

Med utgangspunkt i Norsk Sau og Geit sin hovedstrategi skal en i samsvar med §1 i lagslovene arbeide for:

- eit rasjonelt og lønsamt geitehald
- å tryggje beiteretten
- å stimulere til samarbeid i produksjon og omsetnad
- auka bruk av norske småfeprodukt
- å fremje småfehaldet i samsvar med naturvilkår og marknadstilhøve

Strategi- og handlingsplanen er oppbygd etter følgende system:

Emne: Aktuelt emne som beskrives.

Måloppnåelse gjennom: Mulig skissering hvordan målsettingen med emnet kan oppnås.

Emner som er i gang: Som et hjelpemiddel for alle som jobber med planen eller leser den. Være ei orientering.

Ansvar: Synliggjør NSG sitt ansvar for det enkelte emnet. Som geiteholderens organisasjon har NSG ansvar for å engasjere seg i de fleste emner som omhandler geiteholdet. NSG har imidlertid ulik rolle i forhold til hvilket fagemne det handler om. Der andre har hovedansvaret er dette tatt med.

- Samarbeid med:** For å nå målsettingene som er skissert er det av avgjørende betydning med samarbeidspartnere.
- Tidsramme:** Forslag til et fornuftig tidsaspekt for det enkelte emne. Her vil det selvsagt være rom for korrigeringer.
- Prioritet:** Som en rettesnor til hvilke emner som det haster med å få igangsatt.

Justering

Etter hvert som mål blir oppnådd og/eller nye kommer til, må planen justeres på hvert landsmøte. Først må planen ha vært på høring i organisasjonens ulike organ.

Langsiktige mål

- Forbedre økonomien
- Bremsse bruksnedleggelse og kvotesalg
- Bedre dyrehelsen
- Sikre økonomiske rammevilkår, fastsatt gjennom jordbruksavtalen
- Bedre melkekvaliteten, med hovedvekt på frie fettsyrer og andre smaksavvik
- Ha et produksjonsvolum som tilfredsstillende markedet og TINE sine strategier som tilsier 5 % økning innen 2010
- Sikre engasjement og rekruttering til næringa
- Fremme geita som landskapspleier og få betalt for det
- Økt kjøttproduksjon på geit og kje
- Nye produkt fra geita ut i markedet
- 100 % tilslutning til Geitkontrollen, avlsarbeidet og KSL
- Sterkt fokus på geitenæringen i alle ledd i organisasjonen; sentralt, fylkes- og lokallag

Langsiktige mål er viktige. Skal de ha snarlig effekt må en ha kortsiktige mål som krever snarlig iverksettelse.

Emner

1. Fagkompetanse

Det vil være behov for økning av kompetansen blant geitholderne gjennom Geitskole, studiereiser og andre kortere kurs. Næringa bør selv bidra med forslag til hvilke kompetansehevede tiltak de ønsker og i hvilken form. Korte kurs, ”pakkeløsning” innenfor ulike felt, eller landbruksskole som privatist. Samtidig bør det arbeides for å få samlet spisskompetansen innen ulike felt på geit her i landet til et fagsenter hvor kunnskapen kan formidles.

2. Melke kvalitet

Fortsatt vil det være behov for å drive informasjonsvirksomhet om bedring av melkekvaliteten. Forbedret melkekvalitet i form av mer elitemelk, høyere tørrstoffinnhold og ingen lukt- og smaksavvik har stor betydning for det økonomiske utbyttet. Smaksstyrke i forhold til raser bør vurderes med hensyn til gevinst å hente ved innkryssing. Det er verdt å ha fokus på melka sine ystingsegenskaper i forhold til raser og andre kjemiske forhold.

I denne sammenheng kan det nevnes at:

- det er dokumentert at lang transporttid og lagringstid forringer melkekvaliteten.
- forsøk viser at genkartlegging kan brukes som metode i arbeidet for å bedre melkekvaliteten.
- Geitekontrollen er et viktig redskap for å skaffe seg oversikt over enkeltindivid i besetningen.

Nivå av frie fettsyrer i melka er en viktig kvalitetsparameter som det må holdes høyt fokus på videre. Arbeidet med å kartlegge de ulike kaseinvariantene og dets betydning for melkekvaliteten må opprettholdes.

3. Leveransekurve

Det er fortsatt et stykke igjen før de enkelte meierianlegg har fått en ideell leveransekurve. Derfor må det fortsatt drives opplysningsvirksomhet om hvilken gevinst det er å hente ved de ulike kjeingstidspunkt. De enkelte regioner bør ha like regler for sesongtillegg. Pålagte leveringsfrie perioder må bare brukes der inntransportforhold gjør det umulig å opprettholde levering i alle av årets måneder.

4. Avlsarbeid

- For å nå de langsiktige målene er en avhengig av at det drives et godt avlsarbeid. Det må fortsatt arbeides målbevisst for å forenkle og effektivisere avlsarbeidet gjennom utstrakt bruk av semin. Utviklingsarbeid innen semin må videreføres for å forbedre kjeingsprosenten etter eierinseminasjon med frossen sæd. Målet er å få god oppslutning om eierinseminasjon og et stort nok seminomfang til at avlsarbeidet på geit kan basere seg helt på semingransking. Det vil forekomme gransking av bukker i bukkeringer i tillegg til gransking ved bruk av semin inntil dette målet er nådd.

- Frie fettsyrer må tas med i avlsarbeidet. I den sammenheng må det ses på arvegrad og korrelasjoner med andre egenskaper som er med i avlsmålet på geit.
- På sikt må det vurderes om det skal settes inn tiltak for en systematisk endring i frekvensen av de ulike kaseinvariantene hos geit.
- Hvordan det fremtidige avlsarbeidet på geit skal finansieres, blir viktig å arbeide med fremover.

5. Ullproduksjon

Mohair-og kasjmirgeiter er innført og det jobbes med utvikling av ullproduksjonen og tekstilprodukter i regi av raselaga. Disse geitene kan egne seg spesielt godt i driftsopplegg med kjøtt- og ullproduksjon samt landskapspleie.

6. Dyrehelse

- Prosjekt Friskere geiter må sikres finansiering slik at målsettingen med prosjektet kan bli innfridd. Det må jobbes for å opprettholde og styrke interessen for sanering.
- Prosjekt Friskere geiter må evalueres underveis, og ikke etter at prosjektet er ferdig.
- Smitteforebyggende tiltak må intensiveres. Geiteholdere må bevisstgjøres og være klar over den smitterisiko det innebærer ved omsetning av livdyr. Ved omsetningen må det foreligge helseattest fra veterinær og det må også medfølge hvilke behandlinger dyret/dyrene har vært gjennom både av direkte og forebyggende behandlinger. Enhver omsetning av livdyr må ha en klar avlsmessig og økonomisk gevinst. Det er også viktig å være klar over smitterisikoen ved tilfeldig forflytning / omsetning av kje og geiter. Dette gjelder også persontrafikk i husdyrrom.

7. Dyrevelferd

- Handlingsplan for dyrevelferd i geitholdet ble utarbeidet i 2001. Det vil bli utarbeidet en ny og oppdatert plan i 2007. Planen må følges opp og justeres med jevne mellomrom
- Ei klar målsetting vil være rimelige bygningsløsninger med et best mulig tilpasset behov for liggeunderlag, ventilasjon og sosiale forhold.
- Ved innføring av nye forskrifter er det av stor betydning at det gis lange overgangsordninger.

8. Småskala- og nisjeproduksjon

- Viktig å bevare ysteteknikker som har blitt overlevert gjennom generasjoner. De brukerne som driver med dette foretar ei verdiskaping som må opprettholdes.
- Det samme gjelder for de som vil videreforedle produkter av kjøtt og skinn fra geita.
- Et mangfold av produkter og direkte kontakt med publikum synliggjør geita. Lokale foredlere er gode ambassadører for geitenæringa. Videre gir nisjeprodukt positive profileffekter for næringa.

9. Samdrift

Samdrift er positivt med hensyn på mer ordnet fritid. Samdrift kan i noen tilfeller være et alternativ til avvikling.

10. Driftsbygninger

- Mange driftsbygninger i landbruket er dårlig vedlikeholdt og oppgradert. Likeså er det ofte dårlige planløsninger. Det bør opprettes bedre økonomiske ordninger for ombygging som kan bedre arbeidsmiljø for folk og dyr. Mer investeringsmidler må bli tilgjengelig.
- Det bør utarbeides typetegninger som ivaretar dyrevelferden og tar hensyn til blant annet plasskrav ved kjekjøttproduksjon. Planlagte og pågående prosjekt blir viktige i denne sammenheng. Slike prosjekt bør også støtte seg på erfaringer som geitholdere har gjort vedrørende ulike planløsninger, innredninger, underlag m.m.

11. Miljø og rekruttering

- Åpne gårdene og få folk med – skape en positiv opinion.
- Ta vare på alle bønder (store og små er like viktige i norsk landbruk).
- Høyne statusen til produksjonen og legge til rette for ”møteplasser” som styrker det lokale fagmiljøet.
- For å få flere til å etablere seg må det legges til rette for yngre folks kulturelle og sosiale behov.
- Viktig å styrke eksisterende produsentmiljø og fremme positive holdninger.

12. Produktutvikling, melk

Det må kontinuerlig være en satsing på produktutvikling, både når det gjelder lokal foredling og i regi av TINE. Nye produkter må gjøres kjent gjennom målrettet markedsføring samtidig som eksisterende produkter ikke må bli glemte.

13. Økonomi

- Melkeproduksjonen og inntekta fra denne vil fortsatt være den største inntektskilden i geiteholdet. Kvotestørrelsen er viktig for økonomien.
- Bedre tilskuddsordninger, blant annet ved å fokusere på geitas betydning for kulturlandskapet og i turismesammenheng. For å styrke argumentasjonen i den sammenheng må geitas samfunnsøkonomiske rolle dokumenteres.
- Kvaliteten på råstoff fra geita må bedres.
- Den enkelte geiteholder må tenke nytt og se på mulighetene for tilleggsinntekt på bruket. Mulighetene for turisme må vurderes for å se på om det kan bidra i positiv retning. Gjelder å finne gode salgsløsninger.
- Nye og ettertrakta produkt av geitemelk vil ha betydning for økonomien.
- Like viktig vil en økt etterspørsel og omsetning av geit- og kjekjøtt være.

14. Informasjon

- Formidle infomateriell angående oppstart for egenforedling av ost og kjekjøttproduksjon.
- Videre må det tenkes mer nettverksjobbing. Det foregår ulike ting på geit. Alle disse bør vite om hverandre for å kunne gi best mulig informasjon og veiledning.

- ”Alle” må bidra for å få inn mer geitestoff i Sau og Geit. Geitestoffet på NSG sin hjemmeside på internett kan utvides og det kan legges inn linker til flere aktuelle websider som omhandler geit.

15. Forskning

- Til tross for få geitbruk må ikke forskningsarbeidet på geit stagnere. Det kan ofte være problematisk å få eksterne forskningsmidler, noe som medfører både begrenset omfang og varighet av forsøkene.
- Forsøksresultat bør ha direkte overføringsverdi til brukerne sine forhold. Men det bør og utføres forsøk som rettes mot foredlingsledd.
- For å få mer forskning på geit må det bygges videre på det samarbeid som er etablert med ulike forskningsinstanser og forskere som en har på geit i dag, og muligens på sikt se for seg et regionalt og/eller nasjonalt forskningssenter på geit.

16. Kjøttproduksjon

Utnyttelse av geit og kje til kjøttproduksjon kan være en ekstraintekt til bruket. Det er viktig å utnytte de mulighetene som er i markedet både når det gjelder geit- og kjejøtt. Veiledning om kjøttproduksjon må til. En stor flaskehals er derimot slaktekostnadene. Det er i tillegg nødvendig å få til en samordning og oppgradering av klassifiseringsrutinene.

Det må kontinuerlig jobbes for å bedre prisen på kje- og geitekjøttet.

17. Ferie og fritid

Det er generelt vanskelig å få tak i avløser. Årsakene til dette må utredes. I forbindelse med utdanning av avløserer må det legges inn større andel praksis enn det som er i dag. Avløserlagene må ha praktiske kurs for de som skal avløse på geitebruk.

Hospiteringsordninger i næringa bør vurderes.

18. Landskapspleie med geit, ny næring

Det må holdes stort fokus på geit som landskapspleier. Opprettholdelsen av kulturlandskapet er viktig for turistnæringen og samfunnet for øvrig. Det bør derfor være mulig å få til ordninger som gjør landskapspleie med geit økonomisk interessant.

Geita er også en viktig kulturbærer, blant annet i forbindelse med stølsdrift og bevaring av stølsvoller.

Oversiktstabell

Emne	Måloppnåelse gjennom	Aktiviteter som er i gang	Ansvar	Samarbeid med	Tidsramme	Prioritet
1. Fagkompetanse	Styrking av fagkunnskap blant geiteholderne.	Geitskole. Kompetansesenter Geit. Dyrevelferdskurs.	TINE og NSG som pådriver. Den enkelte produsent	Landbruksfagskoler. Fagsenter, ressurscenter, studieforbund	Kontinuerlig prosess	Høg
Status: Geitskole på Vestlandet er gjennomført. Geitskolen gjennomført 3 runder i Nord-Norge, der til sammen ca. 150 personer har deltatt. Undervisningsmaterialet er tilgjengelig på TINEs fagdatabase. Krav om dyrevelferdskurs innen 1.1.2010.						
2. Melke kvalitet	Bruke Geitekontrollen systematisk i kvalitetsarbeid. Melkekvaliteten må hele tiden være gjenstand for oppmerksomhet slik at det kontinuerlig jobbes aktivt for å forbedre den. Kontinuerlig oppfølging av kvalitetsresultater på leveringsmelk.	Veiledning innen rådgivningstjenesten i TINE-systemet, med tiltak for å oppnå bedre kvalitet.	Den enkelte produsent. TINE som pådriver ved rådg.tjenesten. NSG som oppfølger.	TINE og UMB (IHA og IKBM)	Kontinuerlig prosess	Høg
Status: Frie fettsyrer er innført som en del av kvalitetsbetalingssystemet fra 1.1.2008. Rådgivningsaksjon gjennomført i 2008 med ekstra ressurser på føringsrådgivning (fortsett høg prioritet). Betydelig framgang på kvalitet med tanke på frie fettsyrer de siste 2 år.						
3. Leveransekurve	For å få best mulig utnyttelse av melka som fraktes inn til foredlingsanlegg bør en prøve å tilpasse leveransekurven etter etterspørselen. Utjevning av melkekurve gjennom året for å oppnå: - Bedre utnyttelse av melka - Produksjon i takt med etterspørselen	Ny prisløype for geitmelk	Den enkelte produsent. TINE som pådriver ved medl.tjenesten. NSG som oppfølger.	TINE	Kontinuerlig prosess	Middels
Status: Effekten av sesongtillegget har ikke svart til forventningene. Arbeidet bør intensiveres pga økningen på eksportsiden. Ny prisløype for geitmelk er vedtatt og gjeldende fra 1.1.2009.						
4. Avlsarbeid	Målretta avlsarbeid og klare avlsmål.	Semin Ny organisering av geitavlen.	NSG v/ Fagrådet for geit	NSG Semin TEAM Semin UMB/IHA TINE	Kontinuerlig prosess	Høg

Emne	Måloppnåelse gjennom	Aktiviteter som er i gang	Ansvar	Samarbeid med	Tidsramme	Prioritet
Status: Seminstasjonen er etablert. Det ble åpnet for eierinseminering og semingransking i 2007. Det ble innført nytt jurvurderingssystem i 2007. Ny organisering av geitavlen er vedtatt og gjeldende fra 1.1.2009; Avlsutvalga i fylkene lagt ned. Innføring av avkomsgransking i egen flokk. Tilbud om kåring til alle medlemmer i Geitkontrollen. Tilbud om kaseingentesting av bukker i 2008 og 2009.						
5. Ullproduksjon	Bruk av andre geiteraser, som kasjmirgeit og mohairgeit til verdiskapning gjennom ullproduksjon		NSG som oppfølger. Den enkelte produsent	Norsk Kasjmirlag Norsk Mohairlag UMB/IHA	Kontinuerlig prosess	Lav
Status: Garnproduksjon og tekstiler ved Oleana						
6. Dyrehelse	Saneringsprosjekt. Intensivering av smitteforebyggende tiltak.	Prosjekt "Friskere geiter".	NSG som pådriver. HTG. Den enkelte produsent	MT, NVH, TINE	Kontinuerlig prosess	Høg
Status: 213 besetninger har sanert eller er i gang med sanering i regi av prosjekt "Friskere geiter" (desember 2008). 53 besetninger påmeldt i 2009 og 29 i 2010.						
7. Dyrevelferd	Fokus på omgivelsesmiljø, oppstalling m.m.	Ny lov om dyrevelferd. Dyrevelferdskurset.	NSG som pådriver. HTG. Den enkelte produsent	MT, NVH TINE HTG	Kontinuerlig prosess	Høg
Status: Forskriften <i>Velferd for småfe</i> er et faktum. Forsøk ved UMB innen fysisk og sosialt miljø for geit som skal danne grunnlaget for retningslinjer for anbefalinger til bingeeareal for geiter. Det innføres kompetansekrav fra 1.1.2010.						
8. Fôring	Fokus på grovfôrkvalitet. Fôrplanlegging.	Fôringsrådgivning gjennom TINE Rådgivning.	Den enkelte produsent. NSG. TINE rådgivning.	TINE	2009-2010	Høg
Status:						
9. Småskala- og nisje-produksjon Gårdsturisme	For å få ei større verdiskapning på bruket	Kompetanse-nettverket for småskala mat	NSG som oppfølger. Den enkelte produsent	TINE, Nortura, produsenter som videreforedler melk og kjøtt i større eller mindre målestokk, Norsk Gardsost, Norsk Seterkultur	2007-2010	Middels
Status:						

Emne	Måloppnåelse gjennom	Aktiviteter som er i gang	Ansvar	Samarbeid med	Tidsramme	Prioritet
10. Samdrift	Alternativ til avvikling; beholde kvote framfor å selge. Beholde produksjon i grenda. For å få mer ordnet fritid.	Prosjekt "Geit i Vekst"	NSG som oppfølger. FMLA	LMD, NB, NBS, TINE	Kontinuerlig prosess	Lav
Status Få samdrifter er etablert til nå. Mange bruk står foran generasjonsskifte og for noen vil samdrift være eneste mulighet for å holde oppe drifta. Ordning med leie/bortleie av kvote trer i kraft 1.1.2010, noe som kan være et alternativ til samdrift.						
11. Driftsbygninger	BU-midler. Lån og tilskuddsordninger til nybygg og/eller utbedringer på eksisterende. Effektivisering av drifta, mindre belastning for røkter.	Prosjekt "Noras hus" Prosjekt "Fysisk og sosialt miljø for geit" "Geit i vekst"	Styret i NSG gjennom signaler til jordbruksforhandlingene	LMD, Innovasjon Norge, UMB/IHA, TINE, FMLA	2007-2008	Middels
Status 4 driftsbygninger i Nord-Norge er oppført og i drift gjennom "NORAs hus". Det høstes nå erfaringer fra disse driftsbygningene. Forsøk ved UMB som danner grunnlag til retningslinjer i forskrifter. Mange geiteholdere ønsker å oppgradere driftsbygningen, med fokus på bedre vilkår for dyra, større bingeeareal per dyr, redusere støy, bedre ventilasjon og liggeunderlag.						
12. Miljø og rekruttering	Å skape optimisme og stolthet til næringen. Få positive tanker inn slik at flere vil satse	Prosjekt "Geit i Vekst" Geitforum Troms Geitedager Kompetansesenter Geit Geitegard	NSG som samarbeidspart og pådriver Den enkelte produsent.	LMD, NB, NBS, TINE, FMLA	Kontinuerlig prosess	Middels
Status: Prosjekt "Geit i Vekst" startet. Geitforum i Troms etablert, og så vidt i gang. Det arrangeres Norske Geitedager hvert år. Det er utarbeidet en prosjektplan for Kompetansesenter for geit, Senja VGS, Gibostad. "Nasjonalt geitesenter i Aurland SA" er etablert.						
13. Produktutvikling, melk	Utvikle flere produkter av geitmelka for å utnytte mer av råstoffet	TINE FoU; - Råstoffkvalitet - Lukt/smak - Ystingsegenskaper	TINE	NSG, UMB	Kontinuerlig prosess	Middels
Status: Økt satsing på produktutvikling fra 2007. Gjennomført forsøk på kvalitetsstabilisering av geitmelk (termisering). Prosjekt med mikrofiltrering av geitmelk. Sunnlyvenprosjektet er inne i en fase der ystingsegenskaper skal kartlegges.						
14. Økonomi	Verktøy for å analysere gårdsdrifta Rammevilkår gitt gjennom jordbruksavtalen Produktutvikling mjølk Økt etterspørsel og omsetning av geit- og kjejkjøtt	EK-geit ØRT-geit, Faglig rapport, Årsutskrift-gj.gang, Økonomiske modellberegninger	Den enkelte produsent. NSG som pådriver.	TINE LMD NB NBS NILF NORTURA OG ANDRE	Kontinuerlig prosess	Høg

Emne	Måloppnåelse gjennom	Aktiviteter som er i gang	Ansvar	Samarbeid med	Tidsramme	Prioritet
Status: 2006: Økt målpris med 2 øre. Beitetilskudd. Økt grunntilskudd på geitmelk. Økt driftstilskudd. 2007: Målpris på geitmelk økt med 10 øre/liter. Grunntilskuddet for geitmelk opp med 30 øre/liter. Beitetilskuddet økes med 5 kroner til 25 kroner pr. beitende småfe. 2008: Målpris geitmelk opp 37 øre/liter. Grunntilskudd geitmelk opp med 14 øre/liter. Driftstilskudd for melkegeit opp kr 6.000. Beitetilskuddet opp kr 10 pr. dyr.						
15. Informasjon	Orientering om hva som til enhver tid foregår på geit	NSG sin web-side med geitenyheter og linker til andre aktuelle geitesider på Internett Sau og geit	NSG	TINE HTG m.fl.	Kontinuerlig prosess	Middels
Status Forskningsrapporter tilgjengelig på UMB sin web-side. Hjemmeside til geitfjøsset ved Senja videregående skole (Geithold.no). FoU-plan geit utarbeidet på oppdrag fra Nord-Norsk Landbruksråd.						
16. Forskning	Forskningsarbeid på geit må opprettholdes	Forsknings-prosjekter i regi av HTG, UMB, TINE, NVH og andre	TINE, UMB, NVH og HTG. NSG ved styret og Fagrådet for geit	UMB/IHA NVH TINE	Kontinuerlig prosess	Middels
Status Forskningsprosjekter som er i gang eller gjennomført: Geitevelferd og infeksjonssykdommer, geitehelse og sjukdomskontroll, fordøyelse av myseproteiner fra geitmelk –effekt på immunceller, anthelmintikaresistens hos småfe i Norge, meir og bedre grovfôr som basis i norsk geithold, sosialt miljø for geit, laktoferrin i geitmelk -helse aspekter, kvalitetsmjølk for kvit geitost, kvalitetsstabilisering av geitmelk, anvendelse av geitmelk, friskere geiter og bedre råstoff for kvit geitost fra geitene i Sunnlyven. Kartlegging av kaseinvarianter fra enkeltgeiter. Kaseingen og melkekvalitet hos geit. Gruppestørrelse og sosiale interaksjoner hos geit. Strategiføring av geit.						
17. Kjøtt-produksjon	Som ekstraintekt i næringa. Ta vare på den ressursen geit- og kjekjøttet skal være.	Prosjekt "Geit i Vekst" Valdreskilling Alfathi	Den enkelte Produsent. NSG som pådriver	Nortura, KLF TINE, UMB m.fl.	Kontinuerlig prosess	Middels
18. Ferie og fritid	Få i stand hospiterings-ordninger som gir større praksisandel. Større vektlegging av geita under avløserkurs.		NSG som pådriver. Politiske organ. Den enkelte produsent.	Avløserlag.	Langsiktig	Lav
19. Landskapspleie med geit. Ny næring	Økt fokus på geit som landskapspleier. Få til ordninger som gjør landskapspleie med geit økonomisk interessant	Prosjekt "Geit i Vekst" Prosjekt Åpne landskap v / FMLA Sogn og Fjordane Prosjekt "1001 geiter på Golsfjellet"	Prosjektledelsen. NSG som pådriver. Den enkelte produsent.	Grunneiere, kommuner, reiseliv, veivesen, NSB, friluftsansjasjoner, kraftselskap FMLA UMB	2007 -2010	Middels
Status "1001 geiter på Golsfjellet" er gjennomført, og vil gi økt forståelse for viktigheten av landbruk og ei aktiv beitenæring i Norge.						

Forkortelser

MT = Mattilsynet

UMB = Universitetet for miljø- og biovitenskap

IHA = Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap

IKBM = Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap

NVH = Norges Veterinærhøgskole

KLF = Kjøttbransjens Landsforbund

LMD= Landbruks- og matdepartementet

NB = Norges Bondelag

NBS = Norsk Bonde- og Småbrukarlag

NILF = Norsk institutt for landbruksfaglig forskning

SLF = Statens Landbruksforvaltning

Referanser

Norsk Sau og Geit sin hovedstrategi og strategiplan for 2006-2007.

Internettside landbruksdepartementet <http://www.regjeringen.no/nb/dep/lmd>

Norsk Sau og Geit 2007 Årsmelding

TINE BA Strategiplan for geit 2010

Strategiplan Helsetjenesten for geit mot 2010